

ПРАВИЛНИК О СТАНДАРДИМА И ПОСТУПКУ ЗА СПОЉАШЊУ ПРОВЕРУ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

**(донео га је Национални савет за високо образовање на седници одржаној
25.4.2017. године, објављен је 29.9.2017. године у "Сл. гласнику РС", бр.
88/2017, а у примени од 1.9.2017.)**

Члан 1

Овим правилником утврђују се стандарди и поступак за спољашњу проверу квалитета високошколских установа.

Стандарди из става 1. овог члана одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 2

Поступак спољашње провере квалитета високошколске установе покреће Комисија за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија) према годишњем плану послова, по посебном налогу Националног савета за високо образовање (у даљем тексту: Национални савет), на захтев самосталне високошколске установе или министра надлежног за послове високог образовања (у даљем тексту: министар)

Члан 3

У име самосталне високошколске установе захтев за спољашњу проверу квалитета подноси стручни орган.

Захтев за спољашњу проверу квалитета треба да садржи: податке о подносиоцу захтева и образложење захтева.

Члан 4

Комисија прибавља документацију потребну за спровођење поступка спољашње провере квалитета од високошколске установе која је субјект спољашње провере квалитета.

Документација из става 1. овог члана садржи:

- назив, седиште, одговорно лице (ректор, декан, директор);
- акт о оснивању и издате дозволе за рад;
- студијске програме које изводи;
- извештај о самовредновању;

- план рада најмање за текућу и наредну годину и извештај о раду у претходној години;
- податке о студентима;
- податке о уписној политици: критеријуми и начин рангирања и уписа кандидата;
- податке о наставном особљу;
- податке о библиотеци и информатичкој опреми;
- податке о простору и опреми: докази о власништву/закупу, докази о урбанистичким условима, податке о површини, структури простора и податке о техничкој опреми (број, намена, старост);
- биланс стања и успеха за претходну годину, финансијски план за текућу и наредну годину, извештај о пословању са изворима финансирања и начином употребе финансијских средстава.

Високошколска установа доставља документацију из става 2. овог члана у року од 15 дана од дана пријема захтева Комисије.

Члан 5

Комисија за акредитацију и проверу квалитета доноси процедуру за спољашњу проверу квалитета високошколских установа, коју објављује на интернет страници Комисије и доставља Националном савету на мишљење.

Члан 6

Орган пословођења високошколске установе гарантује:

- 1) да су општи акти високошколске установе у складу са законом;
- 2) да је документација за спољашњу проверу квалитета урађена у складу са стандардима за спољашњу проверу квалитета;
- 3) за тачност података у документацији за спољашњу проверу квалитета високошколске установе.

Члан 7

Министарство надлежно за послове високог образовања (у даљем тексту: Министарство) врши проверу комплетности достављене документације из члана 4. став 2. овог правилника.

У случају када високошколска установа не достави сву потребну документацију, Министарство упућује захтев високошколској установи да комплетира документацију.

Рок за достављање потребне документације је осам дана од дана пријема захтева Министарства.

Члан 8

Ради утврђивања чињеница од значаја за оцену испуњености стандарда за спољашњу проверу квалитета високошколске установе, Комисија образује поткомисију у чијем саставу су најмање два члана Комисије и један студент са листа студената коју, у складу са својим општим актом, утврђује Студентска конференција универзитета Србије, односно Студентска конференција академија струковних студија Србије.

Студент учествује у раду поткомисије из става 1. овог члана без права одлучивања.

У саставу поткомисије из става 1. овог члана може бити и лице стручно за одговарајућу област, које Комисија одређује са listâ одговарајућих институција (тржишта рада, струковних удружења, комора итд.), које оне утврђују у складу са својим општим актима.

У саставу поткомисије из става 1. овог члана може бити и међународни експерт у случају када се обавља спољашња провера квалитета универзитета и академија струковних студија.

Студент из става 1. овог члана, лице стручно за одговарајућу област из става 3. овог члана и међународни експерт из става 4. овог члана, имају право на накнаду за рад у поткомисији, у складу са актом Националног савета за високо образовање.

Накнада из става 5. овог члана исплаћује се из средстава из којих се, у складу са Законом о високом образовању, финансира рад Комисије.

Члан 9

Комисија на предлог поткомисије из члана 6. овог правилника одређује два рецензента ради анализе и оцене резултата самовредновања и оцењивања квалитета високошколске установе (у даљем тексту: самовредновање високошколске установе).

Сваки рецензент анализира документацију коју је доставила високошколска установа и оцењује:

- да ли је самовредновање високошколске установе изведено на основу стандарда за самовредновање високошколске установе;
- који су стандарди при самовредновању високошколске установе испуњени у целини, који делимично и који нису испуњени;
- које су области деловања високошколске установе у квалитативном смислу задовољавајуће, које су делимично задовољавајуће и које су незадовољавајуће.

О извршеној анализи из става 2. овог члана рецензент подноси Комисији извештај, који садржи оцену испуњености стандарда за спољашњу проверу квалитета високошколске установе и предлог мера за отклањање уочених слабости.

Члан 10

Поткомисија утврђује чињенице од значаја за спољашњу проверу квалитета високошколске установе непосредним увидом у рад те високошколске установе, а о доласку обавештава високошколску установу 15 дана пре планираног доласка.

Високошколска установа је дужна да поткомисији обезбеди све тражене податке и информације као и слободан приступ и увид у наставни процес и процес управљања.

Након спроведеног непосредног увида, поткомисија сачињава извештај који садржи оцену испуњености стандарда за спољашњу проверу квалитета високошколске установе и предлог мера за отклањање уочених слабости.

Члан 11

На основу извештаја рецензената из члана 7. став 3. овог правилника и извештаја поткомисије из члана 8. став 3. овог правилника, поткомисија сачињава завршни извештај о спољашњој провери квалитета високошколске установе и доставља га Комисији у року од два месеца од извршења непосредног увида у рад високошколске установе.

Извештај из става 1. овог члана садржи:

- анализу и оцену испуњености стандарда за спољашњу проверу квалитета високошколске установе;
- недостатке у погледу испуњености стандарда за спољашњу проверу квалитета високошколске установе;
- предлоге и сугестије за побољшање квалитета високошколске установе.

Члан 12

Комисија на седници разматра завршни извештај поткомисије о спољашњој провери квалитета високошколске установе и изјашњава се о њему гласањем.

Извештај је усвојен када за њега гласа више од половине укупног броја чланова Комисије.

Уколико Комисија не усвоји завршни извештај поткомисије, наложиће поткомисији да допуни завршни извештај у складу са примедбама и сугестијама Комисије, у року који не може бити краћи од три месеца.

Комисија доставља извештај из става 2. овог члана: Националном савету, Министру и самосталној високошколској установи која је била субјект спољашње провере квалитета у року од 15 дана од дана усвајања.

Члан 13

На основу извештаја Комисије из члана 10. став 2. овог правилника Национални савет утврђује резултат спољашње провере квалитета високошколске установе.

Члан 14

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењује се од 1. септембра 2017. године.

СТАНДАРДИ ЗА СПОЉАШЊУ ПРОВЕРУ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Стандард 1: Коришћење резултата самовредновања високошколске установе

Стандард 2: Метод спољашње провере квалитета

Стандард 3: Области спољашње провере квалитета

Стандард 4: Резултат спољашње провере квалитета високошколске установе

Стандард 5: Организација и учесници поступка спољашње провере квалитета

Стандард 6: Поступак спољашње провере квалитета

Стандард 7: Извештавање

Стандард 8: Периодичност провере

Стандард 9: Унапређење поступка спољашње провере квалитета

Стандард 1: Коришћење резултата самовредновања високошколске установе

Спољашња провера квалитета полази од резултата самовредновања високошколске установе.

Препоруке за спровођење стандарда 1:

1.1. У поступку спољашње провере квалитета високошколске установе прво се сагледава и анализира поступак самовредновања високошколске установе, и то:

- квалитет самовредновања: да ли су у поступку самовредновања примењени стандарди за самовредновање високошколске установе;
- резултат самовредновања: да ли су у поступку самовредновања утврђени

недостаци који упућују на недовољан ниво квалитета високошколске установе.

1.2. Уколико је самовредновање спроведено у складу са стандардима за самовредновање и уколико резултати самовредновања указују на висок ниво квалитета високошколске установе, обухват спољашње провере квалитета може бити ограничен.

1.3. Уколико самовредновање није спроведено у складу са стандардима за самовредновање и уколико резултати самовредновања указују на низак ниво квалитета високошколске установе, спољашња провера квалитета је свеобухватна.

Стандард 2: Метод спољашње провере квалитета

Спољашња провера квалитета заснива се на провери испуњености утврђених и објављених стандарда квалитета високошколске установе и њених програма.

Препоруке за спровођење стандарда 2:

2.1. Спољашња провера квалитета спроводи се упоређивањем стварног стања у погледу испуњавања стандарда за спољашњу проверу квалитета у високошколској установи са стандардима.

2.2. Стандарди који се користе у спољашњој провери квалитета морају бити донети у поступку који подразумева укључивање свих заинтересованих страна.

2.3. Стандарди који се користе у спољашњој провери квалитета морају бити унапред познати високошколским установама.

2.4. Квалитет рада високошколске установе и квалитет програма утврђује се:

- провером поступка и резултата самовредновања високошколске установе,
- непосредним увидом у стање високошколске установе и њене програме.

Стандард 3: Области спољашње провере квалитета

Спољашња провера квалитета обухвата проверу испуњености стандарда квалитета у унапред дефинисаним областима.

Препоруке за спровођење стандарда 3:

3.1. Спољашња провера квалитета обавља се у областима:

- настава,
- наставно особље,
- истраживање,
- оцењивање студената,
- уџбеници и литература,
- библиотека и информациони ресурси,
- простор и опрема,
- ненаставно особље,

- процес управљања,
- јавност рада.

Стандард 4: Резултат спољашње провере квалитета високошколске установе

Резултат спољашње провере квалитета високошколске установе утврђује се на основу унапред познатих и јасних критеријума, од стране надлежног тела, у складу са законом.

Препоруке за спровођење стандарда 4:

- 4.1. Резултат спољашње провере квалитета високошколске установе утврђује Национални савет на основу извештаја Комисије.
- 4.2. Резултат спољашње провере квалитета треба да буде заснован на унапред утврђеним, јасним и објављеним критеријумима који се доследно примењују.
- 4.3. Акт којим се утврђује резултат спољашње провере квалитета високошколске установе доноси се у писменој форми и треба да буде јасан и недвосмислен. Тај акт треба да садржи препоруке високошколској установи о даљем поступању у циљу обезбеђења квалитета.
- 4.4. Уколико самовредновање није спроведено у складу са стандардима за самовредновање и уколико резултати самовредновања и чињенице утврђене током посете указују на низак ниво квалитета високошколске установе, Комисија у Извештају предвиђа обавезу доношења акционог плана од стране високошколске установе за поступак накнадног праћења. Овај акт се доставља високошколској установи и објављује на веб сајту Комисије.
- 4.5. Високошколска установа доноси план активности за поступак накнадног праћења (*follow-up*) и о томе обавештава Комисију. Фаза накнадног праћења може трајати највише шест месеци од пријема Извештаја о спољашњој провери квалитета (СПК).
- 4.6. Предложени план активности који доноси ВСУ треба да буде у складу са препорукама садржаним у Извештају о спољашњој провери. План треба да садржи, за сваку активност извршиоца, рок реализације и мерљиве циљеве у погледу контроле реализације.
- 4.7. Током фазе накнадног праћења високошколска установа прати и анализира предложене активности у циљу обезбеђења квалитета, односно трајно ради на праћењу квалитета.
- 4.8. Након реализације свих активности предвиђених акционим планом, високошколска установа доставља Комисији Извештај о реализацији акционог плана, у коме се детаљно описују и документују прилозима резултати спроведених активности о поступању високошколске установе у циљу обезбеђења квалитета.
- 4.9. Комисија на основу Извештаја о реализацији акционог плана у року од 30 дана саставља Завршни извештај о спољашњој провери квалитета, у коме се даје

коначна оцена у погледу испуњавања стандарда за спољашњу проверу квалитета.

4.10. У Завршном извештају који се доставља Националном савету, у зависности од оцене резултата реализације акционог плана, наводи се или датум редовне спољашње провере квалитета у складу са Стандардима за спољашњу проверу квалитета, или датум ванредне спољашње провере квалитета (реаудит), или датум ванредне акредитације.

Стандард 5: Организација и учесници поступка спољашње провере квалитета

Спољашња провера квалитета мора бити организована на начин који обезбеђује унапређење квалитета високошколских установа. Учесници у поступку спољашње провере квалитета морају имати јасно одређену надлежност и одговорност.

Препоруке за спровођење стандарда 5:

5.1. Учесници у поступку спољашње провере квалитета су:

- високошколска установа, њено руководство, наставно и ненаставно особље,
- Комисија,
- међународни експерти за спољашњу проверу квалитета,
- рецензенти,
- Национални савет за високо образовање,
- студенти
- представници послодаваца и струковних удружења.

5.2. Надлежност и одговорност учесника у поступку спољашње провере квалитета утврђени су законом и овим правилником.

5.3. Комисија обезбеђује обуку ради усавршавања својих чланова и рецензената.

5.4. Посебна пажња се посвећује избору рецензената.

5.5. У циљу унапређења спољашње провере квалитета за рецензенте се могу именовати и страни стручњаци.

5.6. Комисија поред рецензената може именовати међународне експерте за спољашњу проверу квалитета универзитета и академије струковних студија, који поред критеријума из члана 14. Закона о високом образовању треба да испуњавају и следеће критеријуме:

- познавање подручја високог образовања и науке,
- познавање система осигурања квалитета,
- искуство у раду тела и организација које се баве праћењем и унапређењем квалитета високошколских установа.

Стандард 6: Поступак спољашње провере квалитета

Поступак спољашње провере квалитета мора да буде конципиран тако да обезбеђује његову сврсисходност у смислу унапређења нивоа квалитета високошколских установа.

Препоруке за спровођење стандарда 6:

6.1. Поступак спољашње провере квалитета мора да буде усмерен на унапређење квалитета високошколске установе.

6.2. Методе и технике спољашње провере квалитета морају да буду усмерени на унапређење квалитета високошколских установа.

Стандард 7: Извештавање

Извештај о спољашњој провери квалитета треба да буде написан тако да саставни делови извештаја буду назначени.

Треба обезбедити да се све одлуке, налази и препоруке у извештају могу лако пронаћи.

Препоруке за спровођење стандарда 7:

7.1. Саставни делови извештаја су: анализа и оцена испуњености стандарда за спољашњу проверу квалитета високошколске установе, утврђени недостаци у погледу испуњености.

7.2. Извештај се доставља Националном савету, министру и самосталној високошколској установи.

Стандард 8: Периодичност провере

Спољашња провера квалитета високошколске установе треба да се одвија у одређеном временском интервалу, који је унапред утврђен и објављен.

Препоруке за спровођење стандарда 8:

8.1. Спољашња провера квалитета је непрекидан процес који се периодично понавља.

8.2. Спољашња провера квалитета студијских програма треба да се обавља у периоду од најмање пет година.

8.3. Спољашња провера квалитета високошколских установа треба да се обавља у периоду од најмање осам година.

Стандард 9: Унапређење поступка спољашње провере квалитета

Поступак спољашње провере квалитета се унапређује и прилагођава променама

у области високог образовања.

Препоруке за спровођење стандарда 9:

9.1. Спољашња провера квалитета се прати и анализира са становишта испуњавања њене сврхе унапређења квалитета високошколских установа.

9.2. На основу анализа утврђују се мере за унапређење стандарда и поступка спољашње провере квалитета високошколских установа и предлози и сугестије за побољшање квалитета високошколске установе.

9.3. Уколико резултати самовредновања, оцене рецензента као и анализа и оцена испуњености стандарда за спољашњу проверу квалитета високошколске установе указују на низак ниво квалитета високошколске установе, саставни део извештаја су и детаљна упутства за поступак накнадног праћења.